

Vägledning för ansökan om dispens för åtgärder i alléer

Åtgärder som kräver dispens

Alla åtgärder som kan skada allén är förbjudna och kräver dispens. Såsom avverkning av både levande och döda alléträd inklusive högstubbar, samt sådan avverkning som innebär tillskapande av högstubbar. Även arbeten, såsom grävning, körning med tunga maskiner och upplägg av massor inom trädskydds-zonen, kräver dispens. Storleken på trädskydds-zonen beräknas genom att man multiplicerar trädets brösthöjdsdiameter med 15.

Man bör alltid utreda om beskärningsåtgärder kan vara lämpliga innan man ansöker om dispens för att avverka alléträd. Även vissa beskärningsarbeten kan vara dispenspliktiga.

Ansökan om dispens

Ansökan görs via Länsstyrelsen e-tjänst [Ansökan om dispens från biotopskydd \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/ansokan-om-dispens-fran-biotopskydd). En prövningsavgift på 2 900 kr måste betalas in för att dispenser ska kunna behandlas. Avgiften tas ut oavsett om dispens ges eller inte. Avgiften betalas in till Länsstyrelsen i Örebro län, bankgirokonto 5051–7697. För vissa dispenspliktiga åtgärder efterskänker Länsstyrelsen avgiften, exempelvis för alléer som drabbats av askskottssjuka eller almsjuka. Om så är fallet behöver inte avgiften betalas in.

Allmänna uppgifter som ansökan ska innehålla:

- Översiktskarta, fastighetsbeteckning och kontaktuppgifter
- Skäl till att dispens söks. Skäl för en dispens kan exempelvis vara trafiksäkerheten, behov av restaurering av allén eller byggandet av en större väg som är av särskilt stort allmänt intresse.
- Vilka trädslag som finns i allén och ungefär hur många träd som ingår i den.
- När åtgärderna planeras vidtas.
- Uppgifter om vilka kompensationsåtgärder som planeras.

Särskilda uppgifter för varje enskilt alléträd som ingår i ansökan:

- Det ska tydligt framgå av ansökan vilka träd i allén som omfattas av dispensansökan. Träden ska markeras och numreras i en detaljkarta, vid behov kan även koordinater anges (SWEREF99 TM).

- Fotografi på träden där trädnummer kopplat till detaljkartan framgår.
- Aktuella trädslag samt brösthöjdsdiameter.
- En bedömning av träden status/vitalitet. Länsstyrelsen kan komma att kräva att bedömningen görs av en arborist.
- Vilka åtgärder som planeras för varje enskilt träd; restaureringsbeskrivning, avverkning eller avverkning till högstubbe. Det gäller både levande och döda träd i allén.
- Information om träden har håligheter och förekomst av mulm.
- En bedömning av trädets naturvärde och/eller förekomst av rödlistade och fridlysta arter.

Kompensationsåtgärder

Om dispens beviljas kan Länsstyrelsen ställa villkor på att kompensationsåtgärder ska vidtas. Därför är det bra om sökanden själv lämnar förslag på kompensationsåtgärder redan i ansökan. Exempel på kompensation kan vara att nya träd planteras på lämpliga ställen i allén eller att nedtagna stammar eller grenar läggs som faunadepåer på solbelyst plats i anslutning till området.

Vid plantering av nya alléträd ska följande anges:

- Hur många nya träd ska planteras? Tumregeln är ett nyplanerat träd per avverkat träd eller per skapad högstubbe.
- Vilken eller vilka trädarter ska planteras? Nyplantering bör ske med lövträd av inhemska arter som redan finns i allén. Alm och ask bör undvikas på grund av sjukdomar.
- Var ska de nya träden planteras? Exempelvis i befintliga luckor, som en förlängning av allén eller i en ny allé.

Tänk på att Länsstyrelsen kan villkora:

- Att återplantering i regel ska ske senast fem år efter att dispens har beviljats.
- Om de nyplanterade alléträden inte lever efter tre år ska de ersättas med nya träd.
- Att högstubbar ska lämnas i allén.
- Att faunadepåer ska tillskapas.
- Att träd som nyplaneras ska ha en viss brösthöjdsdiameter.

Trädvårdsplaner

Vid större restaureringsåtgärder i alléer kan det vara lämpligt att ta fram en trädvårdsplan som underlag för dispensansökan. På så sätt behöver inte dispens sökas för utförandet av varje enskild åtgärd i en allé. En sådan trädvårdsplan kan utgöra ett särskilt skäl för dispens om länsstyrelsen bedömer att biotopskyddsbestämmelserna och kontinuiteten för trädens biologiska värden har beaktats i planen.

Skötselåtgärder som kräver dispens

Större beskärningar av alléträd som kräver dispens bör ske i samråd med en trädvårdsspecialist (arborist). En kraftig eller felaktig beskärning kan leda till att trädet dör eller att livslängden förkortas.

Åtgärder som inte kräver dispens

Skötselåtgärder

Skötselåtgärder som görs för att förlänga trädens livslängd skadar normalt inte naturvärdena i allén och kräver därmed inte dispens. Exempel på sådana åtgärder är mindre beskärningar av trädkronan för att upprätthålla det fria vägrummet. Även döda eller skadade grenar får tas bort utan dispens om de utgör en uppenbar och påtaglig akut risk för skada på människor, djur eller egendom.

Om en återplantering av träd misslyckats så krävs det inte någon dispens för att ta bort det döda trädet för att få utrymme för att göra ett nytt planteringsförsök.

Träd i omedelbar anslutning till bebyggelse

Avverkning av alléträd i omedelbar anslutning till bebyggelse kräver inte dispens om det finns risk för skada på byggnaden eller för boende. Eftersom det är en bedömningsfråga vad som är ”i omedelbar anslutning” bör man samråda med länsstyrelsen innan åtgärden vidtas.

Enstaka farliga alléträd

Enstaka alléträd som utgör en uppenbar och påtaglig akut risk för skada på människor, djur eller egendom, får åtgärdas utan att dispens söks innan, om risken för skada är så överhängande att en dispensprövning inte kan inväntas. Det är viktigt att trädet fotograferas innan det åtgärdas.

Om möjligt ska du kontakta Länsstyrelsen innan en akut åtgärd utförs. Om trädet är gammalt eller grovt så kan man diskutera om det är nödvändigt att avverka hela trädet eller om det kan vara lämpligt att beskära kronan eller lämna en högstubbe.

Efter avverkningen ska Länsstyrelsen kontaktas och en dispensansökan behöver lämnas in i efterhand. Träd som avverkas akut ska ersättas med nyplantering.

Övriga råd och tips

För att öka chansen att träden ska klara sig bör plantorna vara minst 10–12 cm i omkrets, men helst mer än 18–20 cm i omkrets. Skötsel av de nyplanterade träden bör säkerställas under minst fem år. Bevattning bör ske regelbundet under de första två åren. Ett alternativ till plantering kan vara att spara naturligt etablerade småträd i de fall då de växer i en befintlig lucka i allén.